

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมา ยังไม่ทันกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยการบริหารและการจัดการศึกษา ถือเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่ง ที่ต้องมีการปฏิรูปไปพร้อม ๆ กันกับการปฏิรูปด้านอื่น โดยได้วางระบบโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์ เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่นทุกด้าน ทั้งในส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเอง และในส่วนที่ให้องค์กรประชาชนและทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนกำกับสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชนและบุคคลที่จัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 ,หน้า 51)

ในการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาที่สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในปีการศึกษา 2547 เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 โดยเฉพาะในมาตรา 22 ความว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปัจจุบันนั้น เดิมทีใช้ ระเบียบการบริหารราชการว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา 2529 ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสืบเนื่องถึงปัจจุบัน

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้การเรียนการสอนของครู - อาจารย์ประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยฝ่ายบริการช่วยสนับสนุนงานวิชาการ รวมทั้งงานอื่น ๆ เช่น งานธุรการ งานปกครอง เพราะงานฝ่ายบริการมีส่วนส่งเสริมนักเรียน ส่งเสริมการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ดูแลสวัสดิการของครู-อาจารย์ นักเรียน นักการภารโรง ตลอดจนการจัดสวัสดิการให้บุคลากรในโรงเรียน (บรรจบ เสริมทอง, 2534 , หน้า 22) จึงเห็นได้ว่า งานบริการเป็นงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายในโรงเรียนช่วยเสริมสร้างโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานฝ่ายบริการเป็นงานที่สำคัญอีกฝ่ายหนึ่งของโรงเรียน ถ้าหากจัดบริการได้ถูกต้องก็จะเป็นการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ให้โรงเรียนได้เป็นที่รู้จักและยอมรับจากประชาชน อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูในโรงเรียน ครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง ต่อไปภายหน้า

ได้นำที่ของสถานศึกษาอีกประการหนึ่ง คือ จะต้องเผยแพร่ ชี้แจง ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้สนใจในการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้รับทราบข้อเท็จจริงเพื่อที่จะได้หาทางเลือก หรือสนับสนุนให้เยาวชนได้เลือกอาชีพ หรือแนวทางในการศึกษาต่อในระดับสูงได้ตรงกับความถนัด และความสนใจของนักเรียน การบริหารงานฝ่ายบริการจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดดำเนินการ ให้ชุมชนผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้มีโอกาสทราบความก้าวหน้าทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533 ,หน้า 12)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดระบบการบริหารงานในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย (กรมอาชีวศึกษา, 2529) โดยแต่ละฝ่าย มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบดังนี้ 1) ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกให้การบริหารโรงเรียน (สถานศึกษา) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานเพื่อให้การอยู่ร่วมกันมีระเบียบวินัยตามกฎหมาย ข้อบังคับของโรงเรียน สนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของนักเรียนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน (สถานศึกษา) 4) ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ได้แก่ งานที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดี ภายในกรอบงบประมาณที่ได้รับจาก ดันสังกัด

งานบริการเป็นงานที่มีความสำคัญต่อนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรทุกคน เพราะ กรอบในการบริการที่โรงเรียนกำหนดไว้ 5 ด้านคือบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ บริการโภชนาการ บริการ โภชนาการ บริการสุขภาพอนามัย บริการห้องสมุดและบริการโสตทัศนูปกรณ์ จะมีส่วนทำให้ การเรียนการสอนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนั้นในการจัดบริการดังกล่าวโรงเรียน จะต้องจัดระเบียบมีระบบ หากเกิดความไม่สมบูรณ์พร้อมแสดงว่าการบริหารงานบริการใน สถานศึกษาไม่บรรลุความสำเร็จ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการของวิทยาลัยการอาชีพหนองแค จังหวัดสระบุรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบริหารงานด้านการบริการใน วิทยาลัยการอาชีพหนองแค จังหวัดสระบุรี 5 ด้าน คือ ด้านการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้าน การจัดบริการโภชนาการ ด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัย ด้านการจัดบริการห้องสมุด ด้าน การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อจะศึกษาการดำเนินงานด้านบริการ พร้อมทั้งมีความคาดหวัง ไว้ว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงงานบริการให้ผู้บริหาร สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบริหารงานด้านการบริการวิทยาลัย การอาชีพหนองแค จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบริหารงานวิทยาลัยการอาชีพหนองแคล้วจังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายและวางแผน การบริหารงานให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และส่งผลถึงผู้ปกครองนักเรียนให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของวิทยาลัย ที่มุ่งเพื่อผลิตนักศึกษา ที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการอาชีพและสร้างความมั่นใจให้แก่นักศึกษาที่จะนำไปประกอบอาชีพในอนาคต

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครองนักเรียน และผู้สนใจที่ต้องการจะเลือกสถานศึกษาทางด้านอาชีพ ได้มีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานด้านการบริการในวิทยาลัยการอาชีพหนองแคล้วจังหวัดสระบุรี ทั้ง 5 ด้าน คือ การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ การจัดบริการโภชนาการ การจัดบริการสุขภาพอนามัย การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพหนองแคล้วจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2548 จำนวน 575 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพหนองแคล้วจังหวัดสระบุรีปีการศึกษา 2548 จำนวน 383 คน ซึ่งได้มาโดย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเทียบตารางของยามานะ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ระดับการศึกษา

1.2.1 ประโยควิชาชีพ (ปวช.)

1.2.2 ประโยควิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านบริการในวิทยาลัยการอาชีพ
หนองแควจังหวัดสระบุรี จำนวน 5 ด้าน คือ

1. การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้
2. การจัดบริการโภชนาการ
3. การจัดบริการสุขภาพอนามัย
4. การจัดบริการห้องสมุด
5. การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายและขอบเขตของคำที่ใช้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความเข้าใจ ความเชื่อถือ ความรู้สึก ที่เกิดขึ้นในใจขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ได้รับรู้ อันประกอบด้วยเหตุผลของนักศึกษาหรือทัศนคติ ที่มีต่อการบริการในวิทยาลัย

2. การบริหารงานบริการ หมายถึง การดำเนินงานกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารเกี่ยวกับงานเพื่อการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา แก่นักศึกษาทุกคน

3. การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ หมายถึง การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับ น้ำดื่ม น้ำใช้ ที่สะอาดให้ได้อย่างเพียงพอแก่นักศึกษา มีการจัดระบบบริการ มีการควบคุมการใช้ ทุกคนมีส่วนร่วมดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์ทันสมัย น้ำถูกสุขลักษณะ มีเจ้าหน้าที่ตรวจคุณภาพ จัดจุดบริการให้เพียงพอและเป็นไปตามหลักการบริโภค

4. การจัดบริการโภชนาการ หมายถึง การบริการในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาหารที่ต้องคำนึงถึงคุณภาพ ความสะอาด ความถูกสุขลักษณะ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ทุกคน มีอาหารกลางวันบริการ การจัดอุปกรณ์ถูกสุขลักษณะ อาหารที่จำหน่ายสะอาดรสชาติดี ทุกคนมีส่วนร่วมเลือกร้านค้า มีการประเมินคุณภาพ มีความเป็นระเบียบ จัดมาตรการจำหน่ายเน้นคุณภาพทั้งอาหารและผู้จำหน่าย

5. การจัดบริการสุขภาพอนามัย หมายถึง การตรวจและป้องกันรวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพให้แก่นักศึกษาโดยมีการบันทึกสภาวะสุขภาพ รายงานสุขภาพให้ผู้ปกครอง ร่วมมือแก้ปัญหาทั้งสาธารณสุข บุคลากรการสอนพัฒนาสุขภาพ จัดเวชภัณฑ์เพียงพอ ให้นักศึกษารับการตรวจทุกคน มีการพยาบาลรักษาให้ความสำคัญด้านการรักษาพยาบาลเพื่อให้นักศึกษาจะได้มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์เป็นไปตามหลักสุขอนามัยและปลอดภัยในชีวิต

6. การจัดบริการห้องสมุด หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ ตำราวิชาการ รับการสนับสนุนจากชุมชน จัดบริการซ่อมหนังสือจัดพื้นที่อาคารห้องสมุดเอกเทศสะดวกค้นคว้า มีระบบป้องกัน ประชาสัมพันธ์หนังสือเอกสาร จัดบรรยากาศที่ดี มีตำราพอเพียง

ให้คิดว่า อำนาจความสะดวกด้วยเทคโนโลยีจัดหาตำราเพิ่มเติมทุกปี และจัดผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสมเพียงพอ

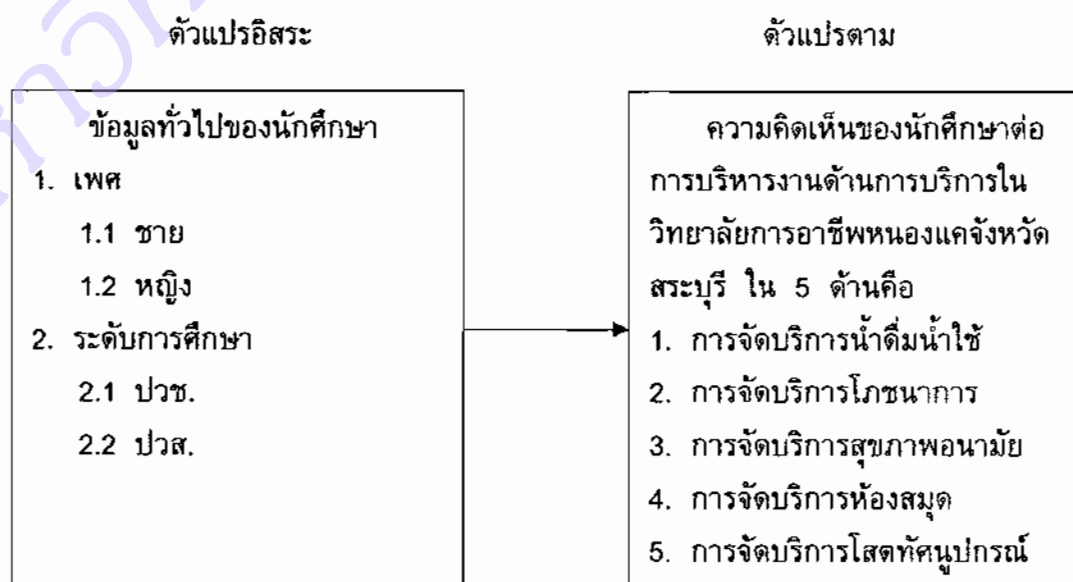
7. การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง การบริการในการสนับสนุนด้านการเรียนการสอน จัดวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนให้พอเพียง ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีการควบคุมวัสดุอุปกรณ์ มีการวางแผน สรรวจซ่อมแซมพร้อมใช้งาน มีคู่มือประกอบการให้บริการโดยใช้วัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่ช่วยเป็นสื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

8. วิทยาลัยการอาชีพหนองแค หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งอยู่ ณ อำเภอหนองแคจังหวัดสระบุรี เปิดทำการสอนในระดับ ปวช. และ ปวส. สาขาวิชาชีพ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า พณิชยการ คอมพิวเตอร์และงานซ่อมบำรุง

9. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่อยู่ในระหว่างการเรียนในระดับ ปวช. และ ปวส. ในวิทยาลัยการอาชีพหนองแค จังหวัดสระบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิด (conceptual framework) ในการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบริหารงานด้านการบริการในวิทยาลัยการอาชีพหนองแคจังหวัดสระบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์การบริหารงานฝ่ายบริการในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (2533, หน้า 10) และได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยงานบริการของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา ได้กรอบแนวคิดดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพหนองแคจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
ด้านบริการแตกต่างกัน ตามเพศและระดับการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี